

**ВІСНИК НАУКИ ТА
ОСВІТИ**
ISSN 2786-6165 (ONLINE)

Bulletin of Science and Education

№ 3(33) 2025

№ 3(33) (2025): Вісник науки та освіти

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33))

Опубліковано: 2025-04-17

Весь випуск

- [.pdf](#)

Серія «Філологія»

- [**COGNITIVE PECULIARITIES OF THE CONCEPT HEART IN THE NOVEL “NEVER LET ME GO” BY KAZUO ISHIGURO**](#)

Alla Anisimova, Lina Repp

- [.pdf \(English\)](#)
- [**TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN: DIDACTIC ASPECTS**](#)

Tetiana Filchuk, Tetiana Sukhanova, Olga Lazaryeva

- [.pdf \(English\)](#)
- [**THE CHARACTERISTIC OF LEXICAL AND SOCIAL GROUNDS OF ENGLISH SLANG**](#)

Daryna Mudryk

- [.pdf \(English\)](#)
- [**ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТВОРУ «ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ ТА ЧАРІВНИЙ ДРАКОН» МАКСА ВАН ФОРСАЙДА**](#)

Світлана Барабаш

- [.pdf](#)
- [**МІСТИКА ЯК АТРИБУТ МЕТАФІЗИЧНОЇ ПОЕЗІЇ У ТВОРЧОСТІ ТОМАСА СТЕРНЗА ЕЛІОТА**](#)

Юрій Берчук

- [.pdf](#)
- [**ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ПАРЕМІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ. ТЕОРЕТИЧНО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ**](#)

Олег Боднар, Ірина Гінсіровська, Ліліана Джиджора

- [.pdf](#)
- **КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ: ПОРІВНЯННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

Олександра Борисенко, Анна Очковська, Тетяна Струтинська

- [.pdf](#)
- **ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ПРОТОТЕКСТ У ПОЕТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ РУДЕНКА: СПЕЦИФІКА АВТОРСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ**

Олена Бровко, Наталія Блохіна

- [.pdf](#)
- **ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОГО СЛЕНГУ СЕРЕД ПОКОЛІННЯ Z**

Тетяна Валюкевич, Діана Бірюкова, Наталія Левчик

- [.pdf](#)
- **РЕКЛАМНИЙ ДИСКУРС МЕДИЧНИХ ПРЕПАРАТІВ: КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ**

Сергій Вапіров

- [.pdf](#)
- **РЕЦЕПЦІЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ПРЕСІ**(на матеріалі публікацій у тернопільській газеті «Вільне життя плюс»)

Тетяна Вільчинська, Олександр Вільчинський

- [.pdf](#)
- **КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ САКРАЛЬНО-ХТОНІЧНОГО В УКРАЇНСЬКІЙ БАРОКОВІЙ ТРАДИЦІЇ (на прикладі концепту-образу «чорт»)**

Тетяна Вільчинська, Олександр Вільчинський

- [.pdf](#)
- **ТЕАТР АБСУРДУ В КОНТЕКСТІ КИТАЙСЬКОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ТРАДИЦІЇ**

Ольга Воробей, Марина П'янтак

- [.pdf](#)

- **ПРОБЛЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТЕРМІНІВ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ**

Світлана Вискушенко

- [.pdf](#)
- **«ТУГА ЛЮДСЬКОГО СЕРЦЯ ПО НЕЗАБУТНЬОМУ»: ХУДОЖНЯ СВОЄРІДНІСТЬ ЛЕГЕНДИ «СВАНГІЛЬД-КНЯЗІВНА» НАТАЛЕНИ КОРОЛ**

Ірина Голубовська, Валентина Підгурська

- [.pdf](#)
- **ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО АНАЛІЗУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ: ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Валентина Гончарук, Віта Кириченко, Лариса Богуславська

- [.pdf](#)
- **ТЕХНОЛОГІЯ СНАТГРТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЕТНОКУЛЬТУРОЛОГІЯ» Й «ІНОЗЕМНА МОВА»**

Алла Горобець

- [.pdf](#)
- **СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ГРАМАТИЧНО-СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В АНГЛО-УКРАЇНСЬКИХ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОГОВОР**

Наталія Гоца, Ольга Павленко, Олександр Сорочан

- [.pdf](#)
- **АЛГОРИТМИ РОБОТИ З ПІСЕННИМ МАТЕРІАЛОМ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ**

Олена Деньга, Тетяна Ісаєнко

- [.pdf](#)
- **ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ ВАЛЕРІЯ ПУЗІКА «З ЛЮБОВ'Ю - ТАТО»)**

Софія Дубік, Наталія Мафтин

- [.pdf](#)
- **ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ**

Олена Зеленська

- [.pdf](#)
- **СУЧАСНІ ТРЕНДИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Інна Іванова

- [.pdf](#)
- **ДИСКУРС ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ В СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ**

Тетяна Івасишина

- [.pdf](#)
- **ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕРТЕКСТУ В СЮЖЕТІ ПРО ТРИ СКРИНЬКИ**

Ольга Каленіченко

- [.pdf](#)
- **КОНТРАСТИВНО-ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПАРЕМІЙ**

Світлана Коновальчук, Руслана Преснер, Галина Кузан

- [.pdf](#)
- **НІМЕЦЬКІ ТЕРМІНИ У ГАЛУЗІ МЕТРОЛОГІЇ: ЯК ДОСЯГНУТИ УСПІШНОГО ПЕРЕКЛАДУ**

Зоряна Коржак

- [.pdf](#)
- **ВПЛИВ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ НА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Руслан Кравець

- [.pdf](#)
- **СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ НОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Лариса Лисак, Інна Беркешук, Тетяна Волотовська

- [.pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ СТУДЕНТАМИ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ШІ У ВИКОНАННІ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Віктор Литвиненко

- [.pdf](#)
- **МІФОЛОГЕМА «КАМІНЬ» В СТРУКТУРІ МОДЕРНІСТСЬКОГО АВТОРСЬКОГО МІФУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Тетяна Лопушан, Лариса Йовенко, Наталія Осіпенко, Наталя Зарудняк

- [.pdf](#)
- **СТРОФО-РИМОВІ ФОРМИ У ТВОРЧОСТІ СХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ 90-Х РОКІВ ХІХ СТОЛІТТЯ**

Оксана Любімова

- [.pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ ІМЕРСИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Олена Марценюк, Ніна Ободянська

- [.pdf](#)
- **ЗНАННЯ ПРО РОСІЙСЬКУ ПРОПАГАНДУ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ У КУРСІ ПРО МОВНУ ПОЛІТИКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Галина Мацюк

- [.pdf](#)
- **ФОНОСЕМАНТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ**

Роксолана Мельничук, Ліліана Маковічук, Наталія Цинтар

- [.pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ ПОШУКОВОГО ЧИТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З «ФАХОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ»**

Наталія Михайлюк, Оксана Драган, Ламааши Мохамед

- [.pdf](#)
- **ПРОЄКТ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ДИСЦИПЛІН**

Оксана Мокляк, Лариса Воловик, Олена Савенкова

- [.pdf](#)
- **БІЛІНГВІЗМ ЯК ФІЛОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

Юлія Невинна

- [.pdf](#)
- **ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ЖІНОЧИХ АРХЕТИПІВ В КИТАЙСЬКІЙ МІФОЛОГІЇ**

Ольга Нестеренко, Анастасія Іскімжи

- [.pdf](#)
- **ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ В УКРАЇНІ: ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ УКРАЇНСЬКИМИ ОСВІТНІМИ ІНСТИТУЦІЯМИ**

Тетяна Ніколаєва, Оксана Лаврик, Тетяна Волотовська

- [.pdf](#)
- **ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПОРІВНЯЛЬНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ: МОЖЛИВОСТІ Й ВИКЛИКИ**

Лідія Олійник, Наталія Шепя, Валентина Чаяло

- [.pdf](#)
- **ВІДАНТРОПОНІМНІ ФЛОРОНОМЕНИ У ФОЛЬКЛОРНИХ ТЕКСТАХ ІЗ ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ: ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Руслана Омельковець, Діана Свірса

- [.pdf](#)
- **ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФІЛЬМОНІМІВ ЯК ОБ'ЄКТ МОВОЗНАВЧИХ СТУДІЙ**

Лариса Павленко, Олександра Ванівська, Наталія Бадьор

- [.pdf](#)
- **СПЕЦИФІКА ОБРАЗНОГО ПРОСТОРУ ПОЕЗІЇ БІТНИКІВ: ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ**

Ганна Передерій

- [.pdf](#)
- **МОВНА ГІБРИДИЗАЦІЯ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: МІЖКУЛЬТУРНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ЗМІНИ У СТРУКТУРІ СУЧАСНИХ ТЕКСТІВ**

Наталія Плекан, Олена Мельник, Леся Буга

- [.pdf](#)

- **ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ КОНЦЕПТ «ВІЙНА» В УКРАЇНСЬКОМУ ГЕРОЇЧНОМУ ЕПОСІ**

Андрій Продан

- [.pdf](#)
- **ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ТЕКСТАХ ЯПОНСЬКОЇ ТУРИСТИЧНОЇ РЕКЛАМИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-2019**

Марія Саф'янова, Євген Козирєв

- [.pdf](#)
- **ПОХОДЖЕННЯ ЛЕКСЕМИ ВОЛОНТЕР У ВИМІРІ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Лариса Снігур

- [.pdf](#)
- **ІНТЕГРАЦІЯ ТЕРМІНОЗНАВСТВА В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЛЕКСИКИ**

Віталіна Тарасова, Оксана Попель, Ірина Вереїтіна

- [.pdf](#)
- **ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПЕРЕКЛАДІ**

Ганна Удовіченко, Анна Покулевська, Беатриса Чванова

- [.pdf](#)
- **ВІДОБРАЖЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ КРИЗИ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ)**

Сергій Черіпко

- [.pdf](#)
- **СУЧАСНІ АДАПТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ПЕРСОНАЛІЗОВАНИЙ ПІДХІД**

Тетяна Шевчук, Ольга Яциняк

- [.pdf](#)
- **ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ**

Ольга Шикиринська, Ярослава Машарова, Софія Гончаренко

- [.pdf](#)
- **ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ У РОЗВИТКУ ЧОТИРЬОХ ВИДІВ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Антоніна Штурба, Анастасія Кузнецова, Олександр Рачковський,
Людмила Шумейко

- [.pdf](#)
- **ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РИТОРИКИ КАМАЛИ ГАРРІС У ПЕРЕДВИБОРЧОМУ ДИСКУРСІ**

Олена Янковець

- [.pdf](#)

Серія «Педагогіка»

- **INTEGRATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IDEAS IN EDUCATION: EXPERIENCE OF AN EXTRACURRICULAR EVENT**

Liubov Boiko

- [.pdf \(English\)](#)
- **BALANCING TEACHER AND STUDENT TALK TIME: ENHANCING ENGLISH LEARNING FOR STEM STUDENTS IN APPLIED MATHEMATICS, IT, PHYSICS, ELECTRONICS, AND COMPUTER SYSTEMS**

Tetiana Pryshchepa

- [.pdf \(English\)](#)
- **ORGANIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE PHYSICAL EDUCATION SPECIALISTS IN CHINESE UNIVERSITIES**

Zhenghua Tang

- [.pdf \(English\)](#)
- **ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ДИЗАЙНЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Маріанна Адамовська

- [.pdf](#)
- **РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Олена Анісімова

- [.pdf](#)
- **ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Юлія Багно, Олена Сергійчук

- [.pdf](#)
- **ОСВІТНЬО-ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЧАСОПИСІВ ДЛЯ ДІТЕЙ УКРАЇНИ ТА КИТАЮ (XX - ПОЧАТОК XXI СТОЛІТТЯ)**

Галина Білавич

- [.pdf](#)
- **СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ**

Леся Брель

- [.pdf](#)
- **ЦЕНТР НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК ОСЕРЕДОК УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЬСТВА**

Маргарита Воровка

- [.pdf](#)
- **ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО СЛЕНГУ В УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ МОВУ**

Наталія Глушаниця, Наталя Білоус

- [.pdf](#)
- **ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ**

Ірина Гонтаренко, Олег Павлюк

- [.pdf](#)
- **ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Людмила Гордієнко, Дмитро Карамішев, Наталія Моїсєєва, Володимир Кока, Микола Литвиненко

- [.pdf](#)
- **НЕОБХІДНІСТЬ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Наталія Гордій

- [.pdf](#)
- **ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ХОРЕОГРАФІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Олена Гриценко, Тетяна Бородіна

- [.pdf](#)
- **ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ІГРОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ**

Тетяна Грітченко, Олена Майданик

- [.pdf](#)
- **ОПТИМІЗАЦІЯ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ФУТБОЛІСТІВ-ПІДЛІТКІВ НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ**

Роман Гуцул

- [.pdf](#)
- **НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (МІЖПРЕДМЕТНИЙ ПІДХІД)**

Наталія Денисенко, Наталія Борбич, Олеся Дишко, Оксана Федорчук, Артем Смолюк

- [.pdf](#)
- **ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ УПРАВЛІННЯ СУДНОВИМИ ТЕХНІЧНИМИ СИСТЕМАМИ І КОМПЛЕКСАМИ**

Олександр Діденко, Валентин Чимшир

- [.pdf](#)
- **ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ТВОРЧОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ**

Людмила Діте, Людмила Костіна, Ірина Поддуда

- [.pdf](#)
- **ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ТЕОРІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

Станіслава Діхтяренко

- [.pdf](#)
- **СТРАТЕГІЇ СТИМУЛЮВАННЯ ТВОРЧОСТІ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Тамілія Доцевич

- [.pdf](#)
- **ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ**

Ганна Жила, Людмила Михайлова

- [.pdf](#)
- **НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Вадим Жураковський

- [.pdf](#)
- **ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ**

Тетяна Захлевська, Оксана Павлюк, Валерій Гончарук, Надія Лаговська

- [.pdf](#)
- **ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Світлана Золотухіна

- [.pdf](#)
- **КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ**

Ольга Каніболоцька, Тетяна Салтикова, Софія Рось

- [.pdf](#)
- **ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДАХ СПОРТУ**

Сергій Карасевич

- [.pdf](#)
- **МЕДІАОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Ганна Кашина, Ілона Бацуровська, Олексій Макієвський

- [.pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИМУЛЯЦІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Віра Колмакова, Сергій Рудницький, Сергій Шаров

- [.pdf](#)
- **ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ НАВИЧОК НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Любов Корінчак

- [.pdf](#)
- **ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ НЕЙРОГЕННИМИ РОЗЛАДАМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ**

Тетяна Коробка

- [.pdf](#)
- **РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ ТА ЇЇ МІЖНАРОДНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Анна Котова, Ольга Кучерова

- [.pdf](#)
- **РОЗВИТОК SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: МЕТОДИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Олена Кохан, Оксана Магден, Неля Михайлова

- [.pdf](#)
- **ПСИХОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Наталія Курташ, Інна Кравчук, Наталія Кінаш, Ігор Левицький

- [.pdf](#)
- **ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ У ЖИТТІ СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ, ОСОБЛИВОСТІ**

Дмитро Куявець

- [.pdf](#)

- **РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Людмила Левицька, Галина Лисак, Наталя Шалигіна

- [.pdf](#)
- **ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРИВАМИПРИКОРДОННИКАМИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Ігор Лопаткін

- [.pdf](#)
- **СУБ'ЄКТНА ПОЗИЦІЯ ЗДОБУВАЧА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: РОЛЬ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ТА ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ**

Галина Лук'янець

- [.pdf](#)
- **МОБІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ТА ШІ: ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРЕЗ РОЗУМНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Ганна Михальченко, Олена Черняєва, Альона Гриненко

- [.pdf](#)
- **УПРОВАДЖЕННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПРОСТИХ ЗАДАЧ У 3 КЛАСІ**

Тетяна Мухіна, Катерина Поліщук

- [.pdf](#)
- **ПОНЯТТЯ ЗДАТНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА У КОНТЕКСТІ ПСИХОЛОГО - ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

Андрій Ніконенко

- [.pdf](#)
- **МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКОЛАХ ІЗ ПАУРЛІФТИНГУ**

Анатолій Новописьменний

- [.pdf](#)

- **БРИТАНСЬКИЙ ДОСВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІТ-ФАХІВЦІВ ЗА НАПРЯМОМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ З ІНФОРМАЦІЙНИХ І КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Олена Носирева

- [.pdf](#)
- **ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ**

Ірина Онищук, Любов Кравець, Ірина Дроботько

- [.pdf](#)
- **ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В КОНТЕКСТІ НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Оксана Писарчук, Ростислав Руденський, Андріана Шишак

- [.pdf](#)
- **МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗСУ**

Оксана Повідайчик, Богдан Сьома

- [.pdf](#)
- **МНОЖИННИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Тетяна Поліщук

- [.pdf](#)
- **ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ МИСТЕЦТВ ДО ТВОРЧОЇ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тетяна Потапчук, Володимир Онищук, Назарій Онищук

- [.pdf](#)
- **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ**

Ігор Почекалін, Валентин Бомбергер

- [.pdf](#)

- **АКАДЕМІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ІНСТРУМЕНТИ ВЗАЄМОДІЇ**

Людмила Приблуда, Тетяна Львович

- [.pdf](#)
- **РОЛЬ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Світлана Прищеп

- [.pdf](#)
- **ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ІНШОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Ірина Рожелюк

- [.pdf](#)
- **МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ**

Олександр Романенко, Оксана Гурняк

- [.pdf](#)
- **РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ТА КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Ірина Савка, Маріанна Пайкуш, Лариса Джулай, Любов Дольнікова

- [.pdf](#)
- **СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ТА ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Олена Савчук

- [.pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ**

Ірина Сараєва, Олена Ящук, Людмила Красюк

- [.pdf](#)

- **«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» ЯК СКЛАДОВА КОМПОНЕНТА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ**

Андрій Сватъєв, Анастасія Симонік, Тетяна Воронкова

- [_pdf](#)
- **ДИФЕРЕНЦІАЛЬНІ РІВНЯННЯ ЯК СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Надія Стогній, Ольга Ремаєва

- [_pdf](#)
- **ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СКЛАДНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ МАЙБУТНІХ АВІАЦІЙНИХ ФАХІВЦІВ**

Катерина Суркова, Оксана Данилко, Сергій Радул

- [_pdf](#)
- **ІНТЕГРАЦІЯ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ**

Андрій Сяєв

- [_pdf](#)
- **ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЧАТ-БОТІВ**

Ганна Твердохліб

- [_pdf](#)
- **ТИПОЛОГІЯ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Григорій Терещук, Олександра Янкович, Тетяна Гладюк

- [_pdf](#)
- **НАВЧАЛЬНО- І НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ЗЗСО ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

Світлана Толочко

- [_pdf](#)
- **ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА-ПРИКОРДОННИКА: ВІД МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДО ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Олександр Торічний, Клавді Тушко

- [.pdf](#)
- **РОЗВИТОК ВАЖКОЇ АТЛЕТИКИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ**

Константин Трегуб, Євген Трегуб, Ірина Гребньова

- [.pdf](#)
- **РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА У ПОВСЯКДЕННІЙ ТА БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Віталій Федорієнко, Олександр Прокопенко, Катерина Войтех, Юрій Скобовят, Павло Скобовят

- [.pdf](#)
- **ПРИНЦИПИ, ЗМІСТ, ЗАСОБИ ТА ФОРМИ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО ОБРАЗУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ЗВО**

Володимир Фотинюк

- [.pdf](#)
- **РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Микола Хабенко

- [.pdf](#)
- **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ НАУКОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

Катерина Хома, Анна Жукова, Олена Мельник

- [.pdf](#)
- **РОЛЬ ДЕБАТІВ ЯК МЕТОДУ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПОЛІТОЛОГІВ**

Тетяна Цепко, Ганна Андросюк

- [.pdf](#)
- **ФОРМУВАННЯ СВІДОМОЇ САМООЦІНКИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІІ ГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Наталія Цись

- [.pdf](#)

- **СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА ЗДОРОВ'Я: ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СПОСІБ ЖИТТЯ МОЛОДІ**

Оксана Чичкан, Наталія Поліщук

- [.pdf](#)
- **СТАЛИЙ РОЗВИТОК 2030: ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ І НОВА ПЕДАГОГІЧНА ПАРАДИГМА**

Олександра Чубрей, Ірина Брюховецька, Лідія Плетеницька

- [.pdf](#)
- **ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ**

Степан Чуприна

- [.pdf](#)
- **ПРОФОРІЄНТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІНТЕГРОВАНИХ ПРИРОДНИЧИХ КУРСІВ ТА З БІОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ**

Лариса Шаповал

- [.pdf](#)
- **ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПІДХОДІВ**

Валентина Шахрай

- [.pdf](#)
- **ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»**

Любов Шмуля

- [.pdf](#)
- **СПЕЦИФІКА НАУКОВОГО КЕРІВНИЦТВА У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ В КНР**

Кирило Шпанюк

- [.pdf](#)
- **ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ МОДЕЛЕЙ ГЕНЕРАТИВНОГО ШІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАВДАНЬ З ІНФОРМАТИКИ**

Андрій Шуляк

- [pdf](#)
- **ЗНАЧЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ПОДАЛЬШІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ" ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЇХ РОЗВИТКУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЇ**

Ксенія Юдіна, Валентина Соколенко, Наталія Шарлай, Костянтин Шевченко, Ганна Павленко

- [pdf](#)
- **ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ АДАПТАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОЇ РЕФОРМИ**

Оксана Ярова, Оксана Немировська, Галина Різак

- [pdf](#)
- **НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА» МАЙБУТНІМИ СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ**

Микола Ястребов

- [pdf](#)

Серія «Історія та археологія»

- **ДІЯЛЬНІСТЬ КАЛАТРАВСЬКОГО ОРДЕНУ ДОБИ РЕКОНКІСТИ**

Артемій Анікевич

- [pdf](#)
- **ВІЙСЬКОВА ПОЛІТИКА АЛЕКСІЯ І КОМНІНА**

Святослав Галевич

- [pdf](#)
- **ПРОБЛЕМА «ДВОКУЛЬТУРНОСТІ» В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ДУМЦІ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.**

Тетяна Горбань

- [pdf](#)
- **ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ДОСЯГНЕННЯ ОРГАНІЗАТОРІВ БОРОТЬБИ АФРОАМЕРИКАНЦІВ ЗА ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.**

Наталія Григорук, Леся Костюк

- [.pdf](#)
- **ГРОШОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ 1995-1996 РОКІВ: ІСТОРИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ**

Олександр Даниленко, Геннадій Черевичний, Володимир Сухіна

- [.pdf](#)
- **АРХІВНА СПАДЩИНА Б. ХАВАРІВСЬКОГО (А МАТЕРІАЛАМИ ЙОГО ІНТЕРВ'Ю)**

Василь Деревінський

- [.pdf](#)
- **АНАЛІЗ ТЕХНІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗЕМЛЕРОБСЬКИХ МАШИН В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ РІЛЬНИЧОЇ МЕХАНІКИ**

Юрій Довгоруk

- [.pdf](#)
- **ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УСНИХ СВІДЧЕНЬ АРХІВУ УНАД-IN UNUM (ПАРИЖ, ФРАНЦІЯ) ЯК ДЖЕРЕЛА ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ТАБОРІВ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ДИСТРИКТУ ГАЛИЧИНА**

Володимир Зілінський

- [.pdf](#)
- **ВПЛИВ ЯВИЩА ТЕРОРИЗМУ ТА ПОДІЙ 11 ВЕРЕСНЯ 2001 Р. НА СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ США**

Єлизавета Ісрафілова

- [.pdf](#)
- **СПРАВА ПРОФЕСОРА І.І. БЕЛЯНКІНА: ЮРИДИЧНИЙ АСПЕКТ І СУПЕРЕЧЛИВИЙ СУДОВИЙ ВЕРДИКТ**

Тетяна Каштанова

- [.pdf](#)
- **ДЕЯКІ АСПЕКТИ У ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ОСВІТЯН В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ (1971-1972 РР.)**

Володимир Кіцак

- [.pdf](#)

- [УДОСКОНАЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ \(1973-1974 РР.\)](#)

Андрій Кліш

- [pdf](#)
- [ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДУШПАСТИРСЬКОГО СЛУЖІННЯ Й ДОЛАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ЩОДО ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В ГАЛИЧИНІ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ](#)

Наталія Колб

- [pdf](#)
- [РОЗВИТОК ФРАНЦУЗЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ В КОНТЕКСТІ СТОЛІТЬОЇ ВІЙНИ \(1415-1424 р.\)](#)

Матвій Корнійчук

- [pdf](#)
- [РЕЛІГІЙНІ КНИГИ В ЕКСПОЗИЦІЯХ ВОЛИНСЬКИХ МУЗЕЇВ ХІХ СТ.: ТРАДИЦІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ](#)

Олена Кушпетюк

- [pdf](#)
- [ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ ПРАВОВОГО УНОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНИ \(90-і роки ХХ ст.\)](#)

Костянтин Левчук

- [pdf](#)
- [ДИСКУСІЇ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ЦЕЛІБАТУ В ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ В 1918-1925 РОКАХ](#)

Роман Лехнюк

- [pdf](#)
- [РОЗВИТОК ОСВІТИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ПЕРІОДУ НАЦИСТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ \(НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬЩИНІ\)](#)

Юрій Лихач

- [pdf](#)

- [**ПРАВООХОРОННІ ТА ПРАВОЗАХИСНІ ОРГАНИ М. НІЖИНА ТА СУДОВОГО ОКРУГУ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ «ХАРКІВСЬКІ ГУБЕРНСЬКІ ВІДОМОСТІ» \(1874-1889\)**](#)

Олександр Максимов

- [pdf](#)
- [**ІСТОРИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ ПАРКОВОЇ КУЛЬТУРИ ВІННИЧЧИНИ В ПЕРІОД 2000-2025 У КОНТЕКСТІ УРБАНІСТИЧНИХ ЗМІН І ВИКЛИКІВ ВІЙНИ**](#)

Вадим Матвієнко

- [pdf](#)
- [**ВИКОРИСТАННЯ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ СОЇ В ГОДІВЛІ ТВАРИН: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ**](#)

Вікторія Мельник, Василь Костенко

- [pdf](#)
- [**ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ОСВІТЯН В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ТРУДОВИЙ АСПЕКТ ВИХОВАННЯ \(1959-1960 РР.\)**](#)

Микола Москалюк

- [pdf](#)
- [**РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ У СТАРОДАВНЬОМУ СВІТІ: ПАЛОМНИЦТВА ДО ХРАМІВ ТА ОРАКУЛІВ**](#)

Богдана Опря, Ігор Опря

- [pdf](#)
- [**РАДЯНСЬКА ПРОПАГАНДА В МИСТЕЦТВІ ЕПОХИ ЗАСТОЮ: ІДЕОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВИРАЖЕННЯ**](#)

Олексій Остапчук

- [pdf](#)
- [**ЗАІДЕОЛОГІЗОВАНІСТЬ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОЇ СФЕРИ ВОЛИНСЬКОГО СЕЛА У 1944-1990-Х РР.**](#)

Руслан Пальчевський, Віталій Півоварчук, Мирослава Філіпович

- [pdf](#)
- [**ВИХОВНА ТА КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА В 20-30-ті РОКИ ХХ СТОЛІТТЯ**](#)

Ігор Пилипів

- [.pdf](#)
- **ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА І УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ: ПОГЛЯД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТИЖНЕВІКА «ТРИЗУБ»)**

Тарас Сергійчук

- [.pdf](#)
- **ПИТАННЯ ЕМІГРАЦІЇ ГАЛИЦЬКИХ СЕЛЯН НА СТОРІНКАХ ЧАСОПІСУ «НАРОД» (1890-1895)**

Роман Смаль

- [.pdf](#)
- **ЕРОС І КАМІНЬ: РЕЦЕПЦІЯ АНТИЧНОЇ ЕРОТИКИ У СКУЛЬПТУРІ ЯРОСЛАВА МОТИКИ**

Євгенія Федченко, Валерія Шульга

- [.pdf](#)
- **ОСВІТНЯ РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ 1968 РОКУ У ФРАНЦ**

Надія Щербина

- [.pdf](#)
- **СТАНОВЛЕННЯ «ЧОРНОМОРСЬКОЇ ДОКТРИНИ» ЮРІЯ ЛИПИ**

Світлана Щербина, Валентина Красюк, Наталія Магльована-Конюшок, Марія Мищенко

- [.pdf](#)

Серія «Культура і мистецтво»

- **УМОВИ ТА ЧИННИКИ РОЗВИТКУ АКМЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ФАХОВИХ МУЗИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Тетяна Большакова

- [.pdf](#)
- **ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦЬКОГО ТВОРУ В ДОБУ ПОСТМОДЕРНУ**

Олена Власюк, Наталія Антонюк-Коберська, Ярослава Гузь

- [.pdf](#)
- **ІНТЕРАКТИВІЗАЦІЯ ДИЗАЙНУ ВЕБ-ІНТЕРФЕЙСІВ ЗА РАХУНОК КОНЦЕПЦІЇ МУЛЬТИШАРОВОЇ КІНЕТИКИ**

Микола Лукашук, Юлія Зозуля

- [.pdf](#)
- **ТВОРЧІ ПОШУКИ ТЕТЯНИ ДОМНЕНКО: МИСТЕЦЬКІ ВИМІРИ Й ОСВІТНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Олександр Лук'яненко, Назар Майструк

- [.pdf](#)
- **ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОРТЕПІАНО КРІЗЬ ПРИЗМУ СМИСЛОВИХ ТА ІНТОНАЦІЙНИХ УЯВЛЕНЬ**

Марина Смородська, Віталій Смородський, Оксана Цуранова

- [.pdf](#)
- **ХУДОЖНІСТЬ ТА УТИЛІТАРНІСТЬ ЯК ОСНОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ**

Олександр Сташук

- [.pdf](#)

Серія «Соціологія»

- **ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДСИЛЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ДИСКУРСУ**

Олександр Гембарук

- [.pdf](#)

Серія «Актуальні проблеми філології»

- **PRACTICAL APPLICATION OF AI SPEECH-SYNTHESIS TOOLS IN THE DUBBING TRANSLATION OF YOUTUBE SHOW "GOOD MYTHICAL MORNING"**

Oleksandr Romaniuk

- [.pdf \(English\)](#)

УДК 378.147:811.111

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3\(33\)-877-890](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-3(33)-877-890)

Грітченко Тетяна Яківна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, <https://orcid.org/0000-0001-6389-3203>

Майданик Олена Василівна кандидат педагогічних наук, декан факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності, доцент кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», м. Вінниця, <https://orcid.org/0000-0003-4211-3268>

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ІГРОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Анотація. У статті висвітлено актуальність проблеми формування екологічної культури у здобувачів початкової освіти через ігрову діяльність.

Розглянуто сутність поняття «екологічна культура». Визначено, що екологічна культура є багатогранною категорією, яка охоплює культуру мислення, світогляду, діяльності людини в усіх аспектах суспільного буття. Схарактеризовано поняття «екологічна культура здобувачів початкової освіти» та її значення для гармонійного розвитку особистості та формування відповідального ставлення до природи. Під екологічною культурою здобувача початкової освіти розуміємо здатність учня на емоційно-чуттєвій основі сприймати реальні природні об'єкти і явища; вивчати, досліджувати, оцінювати їх реальні стани, накопичувати різноманітні уявлення про умови їх життя і розвитку; розробляти проекти, спрямовані на захист, збереження і відновлення природного середовища, і реалізовувати їх; переживати почуття задоволення від власної природоохоронної діяльності на уроках та в позаурочний час.

Зазначено, що молодший шкільний вік є важливим періодом для формування екологічної культури, оскільки в цей час закладаються основи свідомого ставлення до природи, розвиваються пізнавальні інтереси та соціальні навички, що сприяють екологічно орієнтованій поведінці в подальшому житті.

У статті проаналізовано переваги ігрової діяльності порівняно з традиційними методами навчання, визначено її роль як ефективного засобу

організації освітнього процесу та розвитку особистості здобувача початкової освіти. Особливу увагу приділено екологічним іграм як інструменту формування екологічної культури учнів, що сприяє засвоєнню знань, розвитку емоційної чутливості та відповідального ставлення до природи, а також представлено приклади їх інтеграції в освітній процес.

Ключові слова: екологічне виховання, екологічна культура, екологічна свідомість, екологічні ігри, ігрова діяльність, здобувачів початкової освіти, формування екологічної культури, відповідальне ставлення до природи.

Hritchenko Tetiana Yakivna PhD in Pedagogy, associate professor, associate professor of Professional Methodologies and Innovative Technologies in Primary School Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, <https://orcid.org/0000-0001-6389-3203>

Maidanyk Olena Vasylivna PhD in Pedagogy, Dean of the Faculty of Pedagogy and Financial-Economic Activities, associate professor at the Department of School Pedagogy, Psychology, and Specialized Teaching Methods of the Municipal Institution of Higher Education "Vinnytsia Humanities and Pedagogical College", Vinnytsia, [https:// 0000-0003-4211-3268](https://0000-0003-4211-3268)

FORMATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ENVIRONMENTAL CULTURE THROUGH PLAY-BASED ACTIVITIES

Abstract. The article highlights the relevance of developing ecological culture in primary school students through play-based activities. The essence of the concept of "ecological culture" has been examined, emphasizing its multidimensional nature, which encompasses the culture of thinking, worldview, and human activity in all aspects of social life. The concept of "ecological culture of primary school students" has been characterized, along with its significance for the harmonious development of personality and the formation of a responsible attitude toward nature.

Primary school students' ecological culture is understood as the ability to emotionally perceive real natural objects and phenomena, study, research, and evaluate their actual states, accumulate diverse knowledge about their conditions and development, design projects aimed at protecting, preserving, and restoring the natural environment, and implement them. Additionally, it involves experiencing a sense of satisfaction from personal environmental activities during lessons and extracurricular time.

It has been noted that early school age is a crucial period for shaping ecological culture, as it lays the foundation for a conscious attitude toward nature, develops cognitive interests and social skills, and fosters environmentally oriented behavior in later life. The article analyzes the advantages of play-based activities compared to traditional teaching methods, defining their role as an effective means of organizing the educational process and fostering the personal development of young learners.

Special attention has been given to ecological games as a tool for developing students' ecological culture, facilitating knowledge acquisition, enhancing emotional sensitivity, and promoting a responsible attitude toward nature. Furthermore, examples of ecological games that can be effectively integrated into the primary school educational process have been presented.

Keywords: ecological education, ecological culture, ecological awareness, ecological games, play-based activities, primary school students, formation of ecological culture, responsible attitude toward nature.

Постановка проблеми. Сучасний світ стикається з низкою екологічних викликів, що вимагають від суспільства відповідального ставлення до довкілля. Формування екологічної культури у дітей є важливим завданням початкової освіти, адже саме в цей період закладаються основи екологічної свідомості, відповідальності та дбайливого ставлення до природи.

Екологічна культура здобувачів початкової освіти – це не лише знання про навколишнє середовище, а й уміння застосовувати ці знання у повсякденному житті, приймати екологічно виважені рішення та демонструвати відповідальну поведінку. Одним із найефективніших способів формування екологічної культури є використання ігрових методів навчання, які забезпечують активну взаємодію дітей із природою, сприяють розвитку екологічного мислення та мотивують до екологічно доцільної поведінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади екологічного виховання школярів ґрунтуються на дослідженнях таких науковців, як О. Байрак, Г. Білявський, Ю. Бойчук, Р. Валецька, Н. Ващенко, Л. Величко, М. Заброцький, О. Заблоцька, М. Іванчук, С. Клименко, І. Костікова, С. Кравченко, А. Львовичкіна, С. Люленко, В. Романюк, Р. Фурдуй, О. Шаповал, Ю. Швалб, І. Шлімакова, О. Ярошенко та ін. У своїх працях вони наголошують, що ключовою метою екологічного виховання є формування у дітей ґрунтовних екологічних знань, усвідомлення гармонійної взаємодії людини з природою та виховання відповідальності за стан довкілля.

Проблема екологічної культури була досліджена низкою вчених, серед яких варто виокремити В. Акопяна, Г. Глухову, О. Грошовенко,

В. Костицького, С. Кравченка, О. Крюкову, В. Крисаченка, М. Тарасенка та ін. Роботи цих авторів створюють теоретичну базу для розв'язання проблем формування екологічної свідомості та культури в рамках філософсько-правової парадигми, що відповідає сучасним цінностям суспільства.

Аналіз наукових публікацій показує, що питання екологічного виховання та формування екологічної культури є важливим складником сучасної освітньої практики. Враховуючи актуальність означеної проблеми, **метою** нашої статті є дослідження особливостей формування екологічної культури у здобувачів початкової освіти через ігрову діяльність та визначення підходів до її розвитку, зокрема в контексті екологічних викликів, що стоять перед суспільством.

Виклад основного матеріалу. Згідно з концепцією нової української школи випускник НУШ – це особистість з високою загальною і екологічною культурою, глобальним мисленням і планетарною свідомістю, здатною адаптуватися до швидкозмінних умов нового тисячоліття і своєю діяльністю сприяти сталому розвитку цивілізації. Формування особистості з такими якостями, на думку М. Хроленко, вимагає поєднання компетентнісного, системного, діяльнісного, аксіологічного, особистісно орієнтованого, рефлексивного та еколого-гуманістичного підходів [23, с. 25].

Одним із ключових аспектів цього процесу є формування екологічної культури, що передбачає не лише засвоєння екологічних знань, а й розвиток екологічного мислення, морально-ціннісних орієнтацій та відповідальної поведінки щодо довкілля.

Екологічна культура є багатогранною категорією і на рівні окремої людини охоплює культуру мислення, світогляду, діяльності в усіх аспектах суспільного буття. Екологічну культуру науковці розглядають як:

- напрям людської діяльності та мислення, від якого істотним чином залежать природне існування сучасної цивілізації, її сталий розвиток [11];
- внутрішню суть людини та людського суспільства, що знаходиться «в середині нас» і проявляється в певних діях щодо природи [7];
- ступінь розуміння і ціннісне ставлення людини до природи, формування відповідних позитивних моральних норм і якостей, необхідних для розв'язання екологічних проблем в інтересах кожного індивіда; конкретні практичні дії людини щодо поліпшення екологічного стану довкілля [14, с. 4];
- цілепокладальну діяльність людини (включаючи і наслідки такої діяльності), спрямовану на організацію та трансформацію природного світу (об'єктів та процесів) відповідно до власних потреб та намірів [8, с. 5] тощо.

Проблема формування екологічної культури, на думку вчених [1; 4; 8; 12; 15; 16 та ін.], передбачає необхідність комплексного підходу до

виховання екологічно свідомої особистості, яка відповідально ставиться до природи та власної діяльності в навколишньому середовищі. Вона включає впровадження екологічних знань у навчальний процес, розвиток екологічного мислення й поведінки учнів, а також використання сучасних педагогічних технологій для закріплення екологічних цінностей.

Ця проблема тісно пов'язана із загальним розвитком особистості, тому дослідники розглядають її у межах психологічних, педагогічних, соціальних та економічних аспектів. Так психологи (В. Акоп'ян, О. Бацилева, В. Скребець, А. Львовичкіна та ін.) виокремлюють низку властивостей особистості, пов'язаних з екологічною культурою, зокрема: здібність до самоконтролю; уміння регулювати власну поведінку в природі; уміння контролювати емоційні реакції; розвиток «Я»-концепції; здатність «уживатися», «співчувати», «співпереживати», «одухотворяти», «оживляти» стани природи; уміння регулювати відчуття і волю в єдиному психічному акті; емпатія.

Дослідниками різних напрямів і концепцій визнавалося, що розвиток особистості продовжується впродовж усього життя людини, проте становлення особистості відбувається саме в шкільному віці.

Зіставлення генезису формування екологічної культури з аналізом досліджень (І. Бойко, А. Варениченко, М. Дудус, Л. Морозова, О. Столяренко та ін.) про розвиток особистості в цілому, дозволило нам зробити висновок про сензитивність молодшого шкільного віку до формування екологічної культури як особистісного утворення.

Ми з'ясували, що вік 7-11 років характеризується значними анатомо-фізіологічними особливостями у розвитку організму дитини, які багато в чому визначають і перебудовують характер її мислення, інтереси і основні психічні процеси. До 11 років дитина є істотою емоційною, на її мозок повинні йти тільки оптимальні фізіологічні подразники у вигляді позитивних емоцій, що викликаються навколишньою природою, живописом, музикою, поезією, фізичними іграми, заняттями, вправами, положенням дитини в колективі.

Молодший шкільний вік – вік інтенсивного інтелектуального розвитку. Інтелект опосередковує розвиток усіх інших функцій, відбувається інтелектуалізація всіх психічних процесів, їх усвідомлення і довільність.

Основні психологічні новоутворення молодшого шкільного віку складають: довільність і усвідомленість усіх психічних процесів і їх інтелектуалізацію, їх внутрішнє опосередкування, яке відбувається завдяки засвоєнню системи наукових понять; усвідомлення своїх власних змін внаслідок розвитку навчальної діяльності [17; 19].

У молодшому шкільному віці навколишній світ починає відігравати дедалі важливішу роль у розвитку дитини. Її ставлення до природи стає більш вираженим, проте ще не відзначається достатньою глибиною, усвідомленістю та узагальненістю. Розуміння понять «природа» та «навколишнє середовище» формується переважно на побутовому рівні. Характер ставлення до природи у здобувачів початкової освіти значною мірою зумовлюється особливостями свідомості, властивими цьому віку.

У процесі навчання та спілкування з іншими дитина починає розуміти різницю між собою та навколишнім світом, між своїми відчуттями та реальністю. Вона чіткіше розрізняє, що належить до світу людей, а що – до природи. З накопиченням життєвого досвіду дитина сприймає природні об'єкти не просто як речі, а як щось значуще, рівноцінне собі. Це формує в неї ставлення до природи як до рівноправного партнера. Багато дітей молодшого шкільного віку здатні виявляти емпатію, до емоційно насиченої взаємодії зі своїми домашніми тваринами, вони стають для них «значущими». Частка природних об'єктів серед «значущих» зростає: у 7-річному віці їх включає в список тільки 7% школярів, 8-річному віці – 62%, в 9-річному – 41%.

Таким чином, в молодшому шкільному віці дітям властивий суб'єктний характер ставлення до природи. Прагматичний інтерес змінюється «непрагматичним» пізнавальним інтересом. «Життя природи, як правило, не залишає дітей байдужими; побачене викликає чимало питань: «Що це?», «Навіщо воно?», «Яке воно?», «Для чого воно?», і, нарешті, «Чому?» ... У цих питаннях виражається якісно новий етап розвитку їхнього мислення.

Загальна тенденція розвитку суб'єктивного ставлення до навколишньої природи полягає в накопиченні досвіду психологічної і практичної взаємодії з різними природними об'єктами. Якщо в першому класі пробудження у дітей співпереживання представникам тваринного і рослинного світу, любові до них може представляти самоціль, то до завершення цього вікового періоду ці почуття повинні набувати характеру мотивів екологічно орієнтованої діяльності. Суть полягає в тому, що в молодшому шкільному віці відбувається перехід від споглядання навколишнього світу до діяльності, що його перетворює. Цей процес супроводжується накопиченням досвіду переживань у ставленні до представників тваринного і рослинного світу (прихильності, любові, радості спілкування, засмучення від випадків заподіяння шкоди тощо)» [3].

Ставлення людини, яка зростає, до навколишнього середовища породжуються активною діяльністю. Якщо звернутися до діяльності

особистості, що виявляється в різних взаєминах її з навколишнім середовищем, то можна виокремити наступні основні типи такої діяльності:

– суб'єкт-суб'єктна діяльність, яка обумовлюється суб'єкт-суб'єктними (партнерськими, рівноправними) відносинами між людиною і навколишнім середовищем, природою;

– суб'єкт-об'єктна діяльність, яка обумовлюється цілеспрямованою діяльністю суб'єкта (наприклад, здобувача початкової освіти), адресно додається до об'єкта (навколишнього середовища, природи); діяльність такого типу здійснюється в процесі традиційної освіти, організованої на основі класно-урочної форми, коли в системі «вчитель – учень» учитель виконує роль суб'єкта, а учень – роль об'єкта навчання, виховання, освіти, а в системі «учень – навколишнє середовище» («учень – природа») учень виконує роль суб'єкта пізнання, природа, навколишнє середовище – роль об'єкта вивчення [19].

Таким чином, екологічна діяльність здобувачів початкової освіти – це спеціальний тип активних відносин, які обумовлюються доцільністю впливу на природу, навколишнє середовище, в основі якого лежить принцип суб'єктивізації природи.

Отже, під поняттям *екологічна культура здобувача початкової освіти* розуміємо здатність учня на емоційно-чуттєвій основі сприймати реальні природні об'єкти і явища; вивчати, досліджувати, оцінювати їх реальні стани, накопичувати різноманітні уявлення про умови їх життя і розвитку; розробляти проекти, спрямовані на захист, збереження і відновлення природного середовища, і реалізовувати їх; переживати почуття задоволення від власної природоохоронної діяльності на уроках та в позаурочний час. Таким чином, екологічна культура розглядається нами як якісне новоутворення особистості.

Формування екологічної культури у здобувача початкової освіти в процесі навчання, на думку учених [5; 12; 15 та ін.], припускає розвиток соціально-активної позиції особистості, на основі поєднання емоційної, інтелектуальної і практичної діяльності, яка закладається в дошкільному дитинстві. Дитина молодшого шкільного віку відкрита для того, щоб сприймати і засвоювати екологічні правила, здатна опановувати екологічну культуру як досвід взаємодії з середовищем.

Одним із найефективніших засобів у цьому процесі є ігрова діяльність, яка, завдяки своїй інтерактивності, емоційній насиченості та доступності для дітей молодшого шкільного віку, забезпечує не лише засвоєння екологічних знань, але й формування відповідних ціннісних орієнтацій і поведінкових моделей.

Аналіз наукових підходів до ігрової діяльності, представлених у працях таких українських дослідників, як Л. Артемова, А. Богуш, Г. Беленька,

Н. Гавриш, О. Кононко, В. Кудрявцев, С. Ладивір, Т. Піроженко, М. Щербаков та ін., дозволяє розглядати гру як самостійну та цінну форму активності, ефективний засіб організації освітнього процесу, а також потужний інструмент розвитку особистості молодшого школяра. Ігрова діяльність, як зазначають дослідники, є культурно та історично зумовленим видом пізнавальної активності, що сприяє соціалізації дітей, їхньому знайомству зі світом, формуванню навчальних інтересів, а також засвоєнню й удосконаленню набутих знань, умінь і навичок.

Завдяки ігровій діяльності активізуються творчі процеси дитини, що робить її важливим етапом переходу від адаптивної активності до продуктивної. Психологічні дослідження змін у видах діяльності людини протягом життя підтверджують, що навчальна діяльність має успадкувати мотивацію від ігрової. Під час гри діти не лише здобувають нові знання, а й вчаться розуміти себе та інших, формують власний досвід. Оскільки гра тісно пов'язана з реальними практичними діями, вона включає в себе опосередковані мотиви, що відображають систему взаємин у суспільстві [17].

У сучасних дослідженнях гра розглядається як обов'язковий конструкт дитинства та вагомий складник соціально-педагогічної системи, що цілеспрямовано використовується суспільством для підготовки дітей до «дорослого» життя. Ігрову діяльність, зазначає О. Сокурєнко, можна розглядати як: самостійну технологію, метою якої є засвоєння понять, теми або розділу навчального предмета; елемент системної педагогічної технології; окремих урок або його структурну частину; технологію позакласної виховної роботи [21].

Місце і роль гри в освітньому процесі початкової школи, поєднання елементів гри і навчання визначаються залежно від розуміння педагогом функцій і класифікації дидактичних ігор. Серед дидактичних ігор, що використовуються педагогами у початковій школі, особливе місце посідає екологічна гра.

Екологічна гра – це форма екологічної освіти, заснована на розгортанні активної діяльності учасників, що стимулює високий рівень мотивації, інтересу та емоційності [9]. На думку науковців М. Скиби і Л. Яценко, екологічна гра допомагає уявити взаємозв'язок усіх компонентів комплексного змісту екологічної освіти, а саме наукові, моральні, ціннісні, правові, естетичні, практичні та інші її аспекти [20]. Екологічна гра, зазначають, Н. Вахняк і О. Негрій, є підґрунтям мислення, де зміцнюються розумові сили, конкретизуються знання, формуються чіткі уявлення про цінність довкілля, його надзвичайне значення для життя людини, розвивається екологічна свідомість дитини й виховується любов до природи рідного краю [2].

Екологічна гра, це гра, в процесі якої учні починають активно діяти, мислити, переживати, оцінювати екологічну ситуацію, шукати з неї вихід, ухвалювати рішення. Вона, як і будь-яка дидактична гра, містить два види діяльності – гру і навчання. У процесі гри здійснюється ігрова взаємодія учнів між собою та з педагогом [10].

Узагальнивши науковий доробок сучасних українських педагогів [2; 6; 9; 10; 18; 20; 22 та ін.] в контексті методики організації екологічних ігор, можна виокремити такі загальні методичні рекомендації щодо їх проведення:

1. Гра має бути доступною для учнів певного віку, враховувати набуті знання.

2. Гра має базуватись на вільній творчості та самостійній діяльності школярів.

3. Гра повинна мати чітко сформульовану мету.

4. Перед проведенням гри доцільно скласти її сценарій, визначити ролі, провести інструктаж.

5. Учні можна заздалегідь ознайомити з ігровою ситуацією з метою поглиблення їхніх знань з питань проблеми, розподілу ролей, самостійної роботи з джерелами інформації.

6. У ході гри завдання вчителя полягає у підтримці постійного інтересу у її учасників.

7. Завершальним етапом гри є обговорення дій учнів, оцінювання результатів і підбиття підсумків (з аналізом та висновками). Наприкінці гри варто підвести учнів до реальних практичних дій, можливості застосування знань і вмінь, набутих у грі, для зміни реальної ситуації.

Екологічні ігри сприяють взаємозв'язку між навчанням і застосуванням знань на практиці. Педагогічно правильно організована гра дозволяє школярам досягти їх самоствердження, активності та вільності дій, що поєднуються з взаємоповагою, пізнанням навколишнього середовища, відчуттям краси природи, її гармонії, розвитком почуття любові і дбайливого ставлення до неї.

У процесі гри важливо проводити паралель «ігрова ситуація – реальне життя». З цією метою школярам доцільно поставити запитання:

Що відбувається у грі?

Де зустрічаються подібні ситуації насправді?

Чому це відбувається в реальному житті?

Що можна змінити в грі, щоб цього не відбулося в житті? тощо.

Пізнавальні екологічні ігри допомагають учням ефективніше засвоїти екологічні знання, формувати екологічний стиль мислення, набувати правил поведінки в природі.

До використання екологічних ігор пред'являються такі вимоги:

- 1) наявність значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми-завдання;
- 2) практична та пізнавальна значущість отриманих результатів (підготовка повідомлення для всієї групи, участь в озелененні ділянки, випуск плаката тощо);
- 3) самостійна діяльність дітей під керівництвом вчителя;
- 4) структурування змістовної частини проєкту із зазначенням поетапних результатів;
- 5) використання дослідницьких методів (визначення проблеми, завдань дослідження, які з неї витікають, висування гіпотез та їх розв'язання, оформлення кінцевих результатів тощо) [18].

Використовуючи екологічні ігри, учитель привертає увагу учнів до важливих екологічних проблем рідного краю. Пропонуючи такі ігри, педагог допомагає дітям усвідомити необхідність охорони територій від забруднень. У екологічних іграх проявляється єдність живої та неживої природи, що дозволяє наочно продемонструвати дії людей, спрямовані на зміну природного середовища, лісів, річок. Ці ігри не лише дають дітям нові знання, але й сприяють розвитку емпатії, розуміння себе і оточення, а також допомагають набувати власного досвіду.

Результатом добре організованої та ефективно проведеної екологічної гри можуть бути зміни у сприйманні дітей, які приводять до швидкого розв'язання або нового розуміння проблеми, що існує.

У процесі екологічної гри: відбувається пізнання дитиною навколишнього світу; здобувачі початкової освіти в повному обсязі, знайомляться з навколишнім світом, живою і неживою природою; діти опиняються в ситуації, коли треба робити певні висновки й узагальнення, які, своєю чергою зміцнюють знання і підсилюють переконання; найповніше виявляються і розвиваються індивідуальні особливості, можливості, здібності, пам'ять, мислення, загострюється увага; виховується культура спілкування дитини з колективом, взаємодія між дитиною і дорослими.

Гра потребує від дитини зібраності, витримки, бажання допомогти оточуючим, виховує адекватне сприймання невдач і помилок.

Учитель, організовуючи екологічну гру передусім повинен пам'ятати про те, що вона повинна: впливати на розвиток емоційно-чуттєвої сфери;

пробуджувати позитивні емоції, переживання; забезпечувати розуміння взаємозалежностей, що наявні в природі; підкреслювати самоцінність і універсальність природи; породжувати дбайливе ставлення до всього живого, прагнення надавати посильну допомогу дорослим в опікуванні природним середовищем і засуджувати негативні вчинки, які завдають шкоди довкіллю [20].

Екологічні ігри можна використовувати на різних етапах уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (під час вивчення нового матеріалу, закріплення одержаних знань, перевірки вивченого матеріалу, при узагальненні знань учнів); під час екскурсій; підготовки домашніх завдань, проведення екологічних ранків; різноманітних акцій тощо.

Наведемо приклади екологічних ігор для здобувачів початкової освіти, які можуть бути використані педагогами як на уроках, так і в позаурочній роботі:

- *ігри на вивчення флори і фауни* («Лісова мозаїка», «Знайди пару», «Екологічний ланцюг», «Вгадай, хто я?», «Мандри по природі» тощо), під час яких діти вивчають різні види рослин та тварин, їх середовище існування, роль в екосистемі;

- *ігри на збереження природи* («Збережи ліс», «Екологічний патруль», «Чисте місто», «Сортуй і рятуй», «Енергетичний монстр», «Екологічні звички» тощо) сприяють розвитку екологічної свідомості та вміння берегти навколишнє середовище;

- *ігри на відновлення екосистеми* («Відновимо ліс», «Врятуємо річку», «Чисте озеро», «Чистий парк», «Садимо сад», «Врятуємо тварин» тощо) допомагають дітям практично застосовувати знання про відновлення екосистем, розвивати екологічну свідомість і навички відповідального ставлення до природи;

- *ігри на «екологічний слід»* («Відстеження енергоспоживання» «Як я використовую воду»; «Сортування сміття», «Моє екологічне меню», «Екологічний транспорт» тощо) допомагають дітям усвідомлювати та зменшувати власний негативний вплив на навколишнє середовище через практичні дії;

- *рольові та імітаційні екологічні ігри* («Захисники природи», «Екологи», «Екологічний суд», «Я квітка», «Я риба», «Я океан», «Лісники і мисливці» тощо) сприяють розвитку у дітей екологічної свідомості, розумінню важливості збереження природи та формуванню навичок відповідальної поведінки щодо навколишнього середовища.

Організація і проведення таких ігор – це кропітка навчальна робота, яка потребує значних затрат сил та енергії як з боку вчителя-організатора, який повинен ретельно планувати кожен етап гри, підбирати відповідні матеріали та створювати сприятливу атмосферу, так і з боку учнів, які активно залучаються до процесу, проявляючи ініціативу, вміння співпрацювати, а також розвивати свої навички через участь у таких активностях. Але витрачені зусилля того варті. Екологічні ігри сприяють розвитку у дітей свідомого ставлення до природи, формуванню навичок відповідального поводження з навколишнім середовищем. Вони допомагають здобува-

чам початкової освіти зрозуміти важливість збереження природних ресурсів, захисту флори і фауни, а також позитивно впливають на розвиток комунікативних і соціальних навичок через активну співпрацю в групі. Залучення до таких ігор стимулює дітей до творчого мислення та розвитку інтересу до екологічних проблем, готуючи їх до дорослого життя в гармонії з природою.

Висновки. Формування екологічної культури у здобувачів початкової освіти є важливим аспектом їхнього всебічного розвитку, що впливає на формування цінностей, свідомого ставлення до навколишнього середовища та відповідальності за його збереження. Процес формування екологічної культури на ранніх етапах навчання передбачає комплексний підхід, який включає використання різноманітних методів і форм роботи, таких як екологічні ігри, рольові та імітаційні вправи. Вони сприяють розвитку у дітей усвідомлення важливості збереження природи, формуванню етичних принципів екологічної поведінки та соціальної відповідальності.

Подальші наукові розвідки з теми можуть стосуватися дослідження ролі батьківської підтримки та родинного середовища у формуванні екологічної культури дитини.

Література:

1. Акоюн В. Г. Екологічна культура особистості : підручник. Херсон : Грінь Д. С. 2014. 216 с.
2. Вахняк Н., Негрій О. Сучасні ігрові форми в екологічному вихованні дітей. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка.* № 2 (15). 2015. С. 107–112.
3. Вікова психологія / за ред. Г. С. Костюка. Київ : Навчальна література, 2006. 414 с.
4. Глухова Г. Г. Аксиологічні засади формування екологічної культури студентів вищих технічних навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2008. 23 с.
5. Грошовенко О. П. Екологічна освіта і виховання молодших школярів : навчально-методичний посібник. Вінниця : Нілан ЛТД. 2017. 270 с.
6. Димашевська Х. Б. Екологічні ігри. Посібник з екологічного виховання для дітей середнього шкільного віку. Бережани, 2013. 56 с.
7. Екологічна культура як діяльність. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/5853/129/> (дата звернення: 25.02.2025).
8. Екологічна культура: теорія і практика : навч. посіб. / В. С. Крисаченко; Міжнар. фонд «Відродження». Київ : Заповіт, 1996. 352 с.
9. Жигайлова Р. І. Ігри як засіб екологічного виховання молодших школярів. *Сучасна школа України.* 2012. № 9. С. 71–79.
10. Іщенко Л. Дидактичні ігри як засіб екологічного виховання. *Початкова школа.* 1998. № 12. С. 25–26.
11. Конта Р. М. Екологічна культура. *Енциклопедія Сучасної України.* URL: <https://esu.com.ua/pdf/file/18680.pdf> (дата звернення: 25.02.2025).

12. Крюкова О. В. Формування екологічно-доцільної поведінки молодших школярів : автореф. дис. автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2005. 20 с.

13. Кудикіна Н. В. Теоретичні засади педагогічного керівництва ігровою діяльністю молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі : дис... д-ра пед. наук : 13.00.01; Київський міський педагогічний ун-т ім. Б. Д. Грінченка. Київ, 2004. 404 с.

14. Манушкіна Т. М. Екологічна культура. Методичні рекомендації, Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет. 2014. 32 с.

15. Матвеева Н. О. Теорія і методика виховання: формування екологічної культури молодших школярів : Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2013. 147 с.

16. Пустовіт Н. А. Формування культури екологічної поведінки учнів основної школи : метод. посіб. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 56 с.

17. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : початковий посібник. Київ : Академвидав, 2005. 360 с.

18. Сарбаш О. В. Навчаємо, граючись в екологічні ігри. URL: <https://vseosvita.ua/library/navsaemo-graucis-v-ekologichni-igri-321044.html> (дата звернення : 06.01.2023).

19. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2012. 376 с.

20. Скиба М. М., Яценко Л. А. Значення дидактичних ігор в процесі навчання екології. *Каришинські читання*. № 15. 2008. С. 265–267.

21. Сокурєнко О. О. Формування світорозуміння у дітей шестирічного віку засобами ігрової діяльності : дис... канд. пед. наук : 13.00.07; Миколаївський держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв, 2007. 243 с.

22. Федорова М. А. Особливості розвитку ігрової компетентності дитини у контексті наступності між дошкільною освітою і початковою школою. *Система підготовки майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи* : монографія. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2019. С. 300–314

23. Хроленко М. В. Методологічні підходи до формування екологічної компетентності майбутніх учителів біології. *Colloquium-journal*. №22(109), 2021. С. 25–30.

References:

1. Akopian, V. H. (2014). Ekologichna kultura osobystosti [Ecological culture of the individual]. Kherson : Hrin D. S. [in Ukrainian].

2. Vakhniak, N., Nehrii, O. (2014). Cuchasni ihrovi formy v ekologichnomu vykhovanni ditei [Modern forms of play in children's ecological education] *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Seriya : Pedahohika*. 2 (15), 107–112 [in Ukrainian].

3. Vikova psykholohiia / za red. H. S. Kostiuka (2014) [Age psychology]. Kyiv : Navchalna literatura [in Ukrainian].

4. Hlukhova, H. H. (2008). Aksiologichni zasady formuvannia ekologichnoi kultury studentiv vyshchikh tekhnichnykh navchalnykh zakladiv [Axiological principles of forming an ecological culture of students of higher technical educational institutions] *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

5. Hroshovenko, O. P. (2017). Ekologichna osvita i vykhovannia molodshykh shkoliariv [Environmental education and upbringing of junior schoolchildren]. Vinnytsia [in Ukrainian].

6. Dymashevska, Kh. B. (2013). Ekologichni ihry. Posibnyk z ekologichnoho vykhovannia dlia ditei serednoho shkilnoho viku [Environmental games] Berezhan [in Ukrainian].

7. Ekolohichna kultura yak diialnist (2025) [Ecological culture as an activity] [in Ukrainian].
8. Krysachenko, V. S. (1996). Ekolohichna kultura: teoriia i praktyka : navch. posib. Mizhnar. fond «Vidrodzhennia» [Ecological culture: theory and practice]. Kyiv: Zapovit [in Ukrainian].
9. Zhyhailova, R. I. (2012). Ihry yak zasib ekolohichnoho vykhovannia molodshykh shkoliariv [Games as a means of environmental education for junior schoolchildren]. Suchasna shkola Ukrainy. 9, 71–79 [in Ukrainian].
10. Ishchenko, L. (1998). Dydaktychni ihry yak zasib ekolohichnoho vykhovannia [Didactic games as a means of environmental education]. Pochatkova shkola, 12, 25–26 [in Ukrainian].
11. Konta, R. M. Ekolohichna kultura. (2025) Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy. [Ecological culture] [in Ukrainian].
12. Kriukova, O. V. (2005). Formuvannia ekolohichno-dotsilnoi povedinky molodshykh shkoliariv [Formation of junior schoolchildren's environmentally appropriate behavior]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
13. Kudykina, N. V. (2004). Teoretychni zasady pedahohichnoho kerivnytstva ihrovoi diialnistiu molodshykh shkoliariv u pozaurochnomu navchalno-vykhovnomu protsesi [Theoretical principles of pedagogical guidance of junior schoolchildren's game activities in the extracurricular educational process]. *Doctor's thesis* [in Ukrainian].
14. Manushkina, T. M. (2014). Ekolohichna kultura. Metodychni rekomendatsii [Ecological culture]. Mykolaiv [in Ukrainian].
15. Matveieva, N. O. (2013). Teoriia i metodyka vykhovannia: formuvannia ekolohichnoi kultury molodshykh shkoliariv : Navchalno-metodychnyi posibnyk [Theory and methods of education: formation of junior schoolchildren's ecological culture]. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].
16. Pustovit, N. A. (2014). Formuvannia kultury ekolohichnoi povedinky uchniv osnovnoi shkoly : metod. posib [Formation of environmental behavior culture among primary school students] Kirovohrad : Imeks-LTD [in Ukrainian].
17. Savchyn, M. V., Vasylenko L. P. (2005). Vikova psykholohiia : nachalnyi posibnyk [Age psychology]. Kyiv : Akademvydav [in Ukrainian].
18. Sarbash, O. V. (2025) Navchaimo, hraiuchys v ekolohichni ihry. [We teach by playing environmental games] [in Ukrainian].
19. Serhieienkova, O. P., Stoliarchuk, O. A., Kokhanova, O. P., Pasieka, O. V. (2012). Vikova psykholohiia : navchalnyi posibnyk [Age psychology]. Kyiv : «Tsentr uchbovoi literatury» [in Ukrainian].
20. Skyba, M. M., Yatsenko, L. A. (2008). Znachennia dydaktychnykh ihor v protsesi navchannia ekolohii [The importance of didactic games in the process of teaching ecology]. Karyshynski chytannia, 15, 265–267 [in Ukrainian].
21. Sokurenko, O. O. (2007). Formuvannia svitorozuminnia u ditei shestyrichnoho viku zasobamy ihrovoi diialnosti [Worldview formation in six-year-old children through play activities] [in Ukrainian].
22. Fedorova, M. A. (2019). Osoblyvosti rozvytku ihrovoi kompetentnosti dytyny u konteksti nastupnosti mizh doshkilnoi osvitoiu i pochatkovoio shkoloio [Peculiarities of the development of a child's play competence in the context of continuity between preschool education and primary school]. Zhytomyr: Vyd. O. O. Yevenok, 300–314 [in Ukrainian].
23. Khrolenko, M. V. (2021). Metodolohichni pidkhody do formuvannia ekolohichnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv biolohii [Methodological approaches to the formation of future biology teachers' ecological competence]. Colloquium-journal, 22(109), 25–30 [in Ukrainian].